

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PÉRSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átvéve:</i>	Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . . 3 > — >	<i>Vidékre postán szállítva:</i>
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . . 5 > — >
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . 4 > — >	<i>Egyes szám ára 4 kr</i>

A nép védelmére.

III.

A hitelszövetkezetek.

(—a.) Annyira jutottunk immár, hogy a kormány is hivatalosan beismeri a mezőgazdasági válság létezését s ennek szomorú következményét, a nép elszegényedését és nyomorát. Nem régiben közöltük a pénzügyminiszterium hivatalos jelentését, melyben mentegetni iparkodik a 8 és fél milliányi deficitet. Egyik mentők (igaz, hogy evvel csak másfélszáz ezer frtot magyarázott ki!) az volt, hogy »az inség- és vetőmag-kölcsönök behajtását a kedvezőtlen mezőgazdasági viszonyok mellett foganatosítani nem lehetett.«

A szilágy-somlyai »beszámoló szintén elismeri a kedvezőtlen gazdasági helyzet hatását pénzügyeinkre.«

Beismeri tehát a kormány is, hogy a mezőgazdasági viszonyok kedvezőtlenek s e miatt a kölcsönöket és adókat behajtani nem lehet, vagyis a nép nyomorultán szegény. Ki vagy mi okozza ezt a helyzetet? arról persze bölcsen hallgat a hivatalos jelentés is, a somlyai beszámoló is. De elég ennyi is. Mert megtudjuk ebből, hogy a kormány ismeri a bajt, — de segíteni rajta nem akar, legfeljebb a »csigója és racska fajta fejőshok tenyésztésével és a gyümölcs-aszálás előmozdításával. Különben ezt már régen tudtuk.

Májusban volt Budapesten a gazdasági kongresszus. Ezen a kongresszuson napokon át foglalkoztak a nép bajaiával, sőt annak gyógyítására eszközöket is ajánlottak. A kormány pedig nem vett részt a kongresszuson és mikor meginterpellálták az országgyűlésen: mit szól a kongresszus határozataihoz és azoknak tervbe vett kivételéhez? még csak válaszolni sem tartotta érdemesnek.

Pedig az a kongresszus sok érdemes határozatot hozott, sok üdvös tervet vett fel, melyek megérdemelnék nemcsak

a kormány figyelmét és elismerő köszönetét, hanem a kivitelben való segítségét is.

Hogy a sok közül egyet említsek, a kongresszus kimondotta, hogy »a szocializmus leghathatósabb ellenszerekképp szükségesnek tartja a fogyasztási, hitel, termelési és kereseti szövetkezetek terjesztését.« És e tekintetben nemcsak terveket készített és jó tanácsokat adott, hanem nyomban meg is alkotta az immár nagy elterjedésnek örvendő *hitelszövetkezeteket*. És ezzel független gazdák kongresszusa igazán méltóvá tette magát a nép hálijára.

Hasonló, sőt még nagyobb eredményeket mutathat fel e téren az üldözött, hazafiatlannak bélyegzett néppárt. Ez a párt programjában bőven foglalkozik a hitelszövetkezetek ügyével.

Még a szorgalmas, törekvő ember is rászorul a kölcsönre. Családjában egy haláleset, hosszabb betegség, elemi csapás... kényszeríti őt, hogy kölcsön után nézzen. De hová forduljon? A takarékpénztárnál csak nagyobb összeget vehet fel, azt is csak sok utánjárással, vagy költséggel, betáblázással, kezesekkel stb. kaphatja meg és e mellett oly nagy kamatot kell fizetnie utána, hogy annak törlesztését az ő jövedelme meg nem bírja. Egy-két esztendő és eluszik a betáblázott kis birtok, vagy — ha váltóra vette — nyögi a kezes. Még ha a takarékpénztárból kap, — az még a jobbik eset. De a legtöbb esetben kénytelen uzsorához fordulni a szegény ember. Hogy mit jelent az, milyen következményekkel jár az: uzsorástól venni kölcsön? — nem szükséges bővebben fejtegetni. Sajnos, az uzsora-kamat nagyon is ismert szó a mi szótárunkban. De az uzsorástól vett kölcsönrel a kamat nagysága még a legkisebb baj. Sokkal nagyobbak járnak nyomában.

Ha az uzsorás mellékfoglalkozásképpen például szatócs is, — jaj akkor az adósnak! Nála kell vásárolnia mindent. Kap tőle rossz portékát — drága áron. Ha

van egy kis termése az adósnak, — az uzsorás veszi meg tőle — a legalacsonyabb áron, de pénzt akkor sem ad neki.

Azért a néppárt legsürgősebb teendői közé sorolja a hitelszövetkezetek alakítását. A felvidéken, ahol a néppárt igen elvanterjedve, sok helyen üdvösen működik már ez az intézmény. Áldják is érte mindenfelé.

Ezeknek a hitelszövetkezeteknek két fő előnye van. Egyik az, hogy bármily kevés összeget lehet felvenni, kisebb kamatra, betáblázás vagy kezeség nélkül; másik pedig az, hogy minden betevő és kivevő tagja a szövetkezetnek és így az esetleges haszon köztük oszlik meg, nem a részvényesek között.

Igaz, hogy ezek a hitelszövetkezetek nem tudnak 24 vagy 18% jövedelmet és osztalékot felmutatni, mint a fővárosi (24%) vagy a vidéki (18%) pénzügyintézetek. De az nem baj. Nem az a céljuk, hogy tagjaiknak nagy dividendát adjanak, hanem az, hogy azoknak, akik arra valóban rászorulnak, tisztességes módon, könnyen teljesíthető feltételek mellett, segítyt nyújtsanak. Az ilyen nemes cél elérése bőven kárpótolja az elmaradt vagy összezsugorodott dividendát.

Ellenben azt a segítyt, mely tervszerűen tönkretjuttatja a szegény »segélyezett«-et, mely lelketlen kihasználása más szorult helyzetűeknek, azt csak a dividendá emelésének érdekében nyújtják, — nem a nép védelmére.

Az a híres beszámoló!

Szilágy-Somlyó, 1895. szept. 12.

Még mindig verődnek új és új hullámgyűrűk a közvélemény nagy taván, mint mikor gondtalan kéz súlyos követ dobott a mélyes habok közé. Ily hullámgyűrűk jönnek ma is a partokig.

Az első hullámcsapás azt hozza hírül, hogy Bánffy báró és miniszterelnök nem tartot beszámoló beszédet, hanem »felolvasást«. Hazudnak hát a tudósítások és ferdítenek, mikor azt írják: Br. Bánffy elmondta a beszédet. Nem áll — csak *felolvasta*.

**

A második hullám gyűrű azt regéli, hogy ezt a felolvasást a minisztertanács diktálta. Ez is igaz. Mert a somlyaiaknak már csak másolatot olvasott fel a br. Bánffy piezi ajka. Az eredetét Pestbudán azon a napon külön kiszedték, a melyen ő »Dezső« felolvasást tartott a másolatból Sz.-Somlyón.

**

Hogy ez igaz, bizonyítja azon körülmény, hogy a »Nemzet« szept. 11-iki száma az egész beszédet hozta, pedig sem posta, sem táviró e beszédet Pestre nem vitte, mert Gajári lapjának nem ment hosszabb távirat annál, a mi lapja reggeli kiadásában nyomtatva áll. A főszerkesztő sem vitte e beszédet magával, mert 10-ikén este elindult fél hétkor és Pestre érkezett délelőtt 10-órakor.

**

A harmadik hullám azt mondja, hogy nem volt ezer, meg ezer a hallgató publikuma Br. Bánffynak. Hanem igenis volt 200 zsidó; nagy és apró; 60 hivatalnok, 40 tüzeltő és 20 falusi béres a nagyfalusi udvarból. Ezeknek olvasott fel a miniszterelnök. A többi asszony leány nép csak nem választó, a ki még kikerekíti a számot 400-ig. Több nem is fér, a város-házi kis udvarba 400 embernél, hol itt még az 1000?

**

A negyedik hullámgyűrű azt hirteli, hogy a bankettet nem a választók rendezték Bánffynak, hanem Bánffy a választóknak. És csakugyan ez felel meg a valóságnak. A város 300 frtot szavazott meg a fogadtatásra, ebből készült a fa-pyramis, a gothikus-páholy-kapu és a Czöbli felé vezető diadalív.

Bánffy 2000 frtot küldött előre az ebédre, de aligha meg nem bánta. Furesa is a mikor, Somlyón húzza a cigány banda — Budán meg temetésre hív a Mátyas harangja.

**

Estek »olyik« tósztok is a kortes lakomán, melyekről nem akar szólni a krónika. Hát szól az ötödik hullámesapás.

Viski Pál — zoványi református prédikátor és »esperest« — köszönté a miniszterelnök urat. Kossuth Lajoshoz hasonlította a nagy

Bánffyt — kihozta azután nagynehezen, hogy »mindkettő« nagy *rebellis*.

A miniszter elhaloványodott e különös dicsőítés és összehasonlítás hallatára. Intett finom kis kezével az oldalt író gyorsíró diáknak, hogy »ezt« ne örökítse meg — mert hát ha megtudják — Bécsben is? És nem is ivott a saját egészségére, hanem ott hagyta a hivatalos választókat mint sz. Pál az oláhokat az adomában.

**

Választó a vidékről nem jött be. Az a 2000 frt kevés volt arra, hogy jusson a *népnek* is belőle. Az urak ették a »snasz« banketten a kortes pénzt — a parasztnak a hire maradt. Majd ha jön az új áprilisi fű, akkor tán — jut újból nekik is a kik most »sarjut csináltak« a mezőn vagy ünnepeltek, mint a római testvéreink a beszarikák esüdes falai közt. Külömben kitudná a jövőt? Valami új Cassandra féle jóslat hangzott el a: Fővárosi Lapok hasábjain szept. 11-ikén. »Ez volt az utolsó beszámolója Bánffynak.« Igaz-e? ☉

Lapszemle.

Budapest, 1895. szept. 13.

A »Magyar Állam« László kir. hercegről cikkeztek és azt írja hogy: a székesfőváros közönségének részvétele és egy országgyűlés mellett helyezték el a budavári sírboltba László kir. herceg tetemét.

Befejeződött tehát a nagy tragédia, melyet az ifjú Habsburg-sarjadék és vele együtt családja és nemzete végigszenvedett; végére értünk a fájdalmak keresztútjának, melynek állomásait a szenvedések ama láncolata jelzi, mely a kisjenői lövés és a tegnapi »Circumderunt« között elnyulik.

Ennek a végzetes lövésnek visszhangja sokáig, nagyon sokáig fog még Magyarország szívében sajogni és vajjon ki tudja, hogy az ország mély sebe mikor fog begyógyulni.

A »Hazánk« Az agráriusok mindenfelé cím alatt az angol agrárviszonyok és a miénk között párhuzamot vonva cikkkét így végzi:

Alig több mint egy éve annak, midőn főleg a buza árának rohamos leszállása folytán hangos panaszkok keltek egy a sajtóban, mint az országgyűlésen a követelt egyoldaluan merkantil politika ellen. A kormány ígért valamit, de azt sem váltotta be, a többség azzal fedezte

tétlenségét, hogy a helyzet magában is javulni fog. Ez azonban nem következett be, hanem igenis beállott az ellenkező, a fekete jóslatok megvalósultak.

Most már azt hisszük, mindenki belátja, hogy tenni kell. A kormánynak volt ideje a tervezettségére, a közvéleménynek a felszökésére.

Az ősznek nevezetes eredményeket kell hozni mindkét irányban. Most, mikor a válság már a pénzügyi egyensúlyt, a valuta helyreállítását s vele együtt a kormány egész jövőjét fenyegeti, kétszeres okunk van hinni, hogy nem fog várni dum defluit amnis, míg elpusztul a gazdaosztály.

A »Magyarország« »A vármegyei tisztviselők mozgalma tárgyolja, melyet Szabemegyei tisztikara indított meg a megyei tisztviselők fizetésének javítása céljából. E megye hivatalnokai kara ugyanis egy megkeresvényben kollektív eljárásra hívja fel a többi megyék tisztikarát is, mert a kormány által kontemplált közigazgatási államosítás nem egyebet mint egy ködfátyol kép, mely koronként megjelenik ugyan, de majd hamar eltűnik. Erről tehát a tisztikar helyzetének javítását nem várhatván, annak elviselhetőbbé tétele végett azt mondják: egy közös akcióért együttes erővel kell megindítaniok.

Az »Egyetértés« Az önálló vámterületről azt írja hogy: a függetlenségi párt egyik legfőbb és legközvetlenebb, legsürgősebb feladata az, hogy nemcsak politikai szempontból, hanem a nemzeti souverénitás elvéért kell igyekeznünk kivívni az önálló vámterületet és az önálló nemzeti bankot, hanem az ország anyagi haladásának és felvirágzásának biztosításáért is.

Ezért tehát az önálló vámterület mielőbbi megalkotása elodázhatatlan kötelességünket képezi.

A »Budapesti Hírlap« Báró Eötvös József kollegiumról ír, és örömmel üdvözlöi eme intézet létrehozását, mert erre valóban nagy szükségünk volt, mivel eddigelé felette nagy mérvben hiányt szenvedtünk a tanárképző intézetekben, mely hiánynak szomorú hatását mindeztideig sajnosan kellett tapasztalunk. — Ezen intézet megnyitásával azonban szerencsénk a létezett hiányt már teljesen pótolva látjuk.

A »Magyar Hírlap« Astaróth éhes címével az osztrák magyar bankról ír, és azt mondja, hogy az illem és az udvari etikett évek óta megszabta, hogy a kamatláb fölemelés meg leszállítás rendes porciója a *felper-*

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Sikerült.

(A »Tiszántul« eredeti tárczája.)

U. város apraja-nagyja büszke volt rá.

A szorgalom és kitartás valódi példányképe volt.

S mi több: gyöngéd férj és családfő.

Igaz, nagyon sokat fáradott, sőt eleinte nélkülözött is, de utóbb családját, mely szeretett nejből és egyetlen leánygyerekekből, a bájos, de szelid, a esinos, de mégis egyszerű ruházatu és viseletű Margitkából állott, jóléthe hozta. A családapa egyszerű szabómester volt, névleg Telkessy Gábor, de azért a város legintelligensebb egyénisége is büszke volt barátságára, vagy bizalmára.

S kitűnő bizalmával, mely a legmeghittebb barátsággá fejlődött ki, főképen Peressy ügyvédet tüntette ki. Valódi példányképei voltak ők az igazi barátságoknak. Nem volt titok előttük. S egymás lelkében, mint nyitott könyvben olvashattak bármikor; csak egymás szemébe kelle pillantaniok, s az nekik elég volt.

Telkessyn az Isten áldása napról-napra annál inkább látszott, s ott volt erényes, sőt mondhatni vallásos neje, s ő valódi őrző és védőangyala volt gyöngéden szerető férjének, kinek mindig előadta óhaját, melyet ha szükség volt, kérésével is pótolta, de soha az igazság és vallásosság ösvényéről eltávozni nem engedte. S ez mindég így volt, s nem is szükség emlitenem,

hogy egyetlen leányuk is ilyen szellemben neveltetett, később a zárdában.

Teljesen elientéte volt a meghitt barátja Peressy családja. Roppant népes, kissé könnyelmű családjával, s ő maga is tul jóhiszemű. Tény, hogy nem volt typusa a napjainkban annyira elszaporodott ügyvédeknek, nem huzta-vonta különösen az egyszerű népet, s még hol lehetett volna, ott is csak a méltányosság határai között mozgott, s a szerint kívánta díját. S így nem lehet esődálkozni, hogy nem tudott egész világ-életében zöldágra vergődni, sőt meglehetősen adósságba verte magát — főképen családjáért.

Valahányszor kölcsönzött pénzt mástól s ezt Telkessy megtudta, a szemrehányások egész özönével halmozta el, hogy miért nem kér tőle, hisz' ennyi bizalmat tán ő is megérdemel stb.

Családja zavart helyzete gyakran készítette Peressyt a kölcsönzésre, mi évek alatt felment 3000 frtra, miről Telkessy egy sor irást sem kért.

Persze erről Rózának, Telkessy nejbének is tudomása volt, ki soha egy fél szóval sem elenezte szegény barátja kisegítését, de a roppant nagy összegtől egyszerre csak megijedt, főképen akkor, midőn látta, hogy vagyonának tekintélyes részét az képezi, s az egészről még egy fél sor irásuk sines. Egyszer ebbéli aggodalmáról szavakban ad kifejezést férje előtt, mire Telkessy gondolkozóba esik, hogy biz' az ugyan, miért is nem említette korábban stb. De mégis néhány nap kellett arra, hogy elhátározza magát az iráskérésre.

S ez alatt szegény Telkessynek hány álmatlan éjje volt . . .

Már Telkessy ügyvéd barátja háza előtt van. Mélyen elvan merülve gondolataiba, de mégis e páratlan nyugalomból felveri a körülé összeesüdült esőcselék, mely olyan furesán néz rá s a távolabbiak, kik nem veszik észre őt, hangosan kifejezést is adnak gondolatainak.

— Pedig milyen becsületes ember volt az a Peressy.

— Jó jó, de nagy családja volt s úgy hallottam, hogy Telkessynek nagy összeggel tartozik s tán irás sines róla . . .

— Báresak meglehetne menteni . . .

Többre nem figyelt, ez neki elég volt arra, hogy eddigi flegmájából teljesen kiköckenye a keblében kitört vulkánt esendesítse le. Örült harcot vívott a barát és apa keblében, vádolva önmagát, hogy miért volt oly jóhiszemű.

Kikelt képpel, örült gyorsasággal rohan fel a lépcsőkön Peressy lakosztályához. Epen utána rohan az orvos. Mintegy ösztönből helyet enged neki, gondolva, hogy tán ennek közbejöttével jóvá lesz minden. S annyira tartoztatja magát, hogy addig künn időzik, míg az a méla esend honolt a haldokló szobájában, de egy mélyen, borzalmasan kiejtett — vége! Örjítőleg hatott rá, s eddig ismeretlen izgalommal, kikelt képpel, összekuszált hajfürtjeit tépve rohan be a nem várt gyász által sújtott családnak most oly megrendítő szentélyébe, s egy pillanattig sem habozva, egyenesen ráveti magát a már hült tetemre, s kezdi össze-vissza tépázni. S rekedten, tulvilági hangon sápitani:

cent. Soha se zúgolódunk, mikor azt a rendes dézsmát megkövetelték a pénzpiacztól az éhező moloch javára. De hogy most dupla porciót követelnek, ez gondolkozóra ejti a pénzpiac emberit ép úgy, mint a politikuskot.

Az osztrák-magyar bank pedig most duplán akarja a kamatlábat emelni.

A Nemzet »Emelkedő színvonal« alatt keservesen panaszkodik, hogy a politikai kritika színvonal a nagyművészen alá süllyedt, mert az ellenzéki lapok a kormány és Bánffy programját nem tárgyilagossággal bírálják, és az amit arról irnak, nem kritika, hanem valóságos szófécsérlés. Végül Bánffy beszédét nagyszabásúnak mondja, melyet az ellenzék fitymáló támadása tönkre nem tehet.

A Pesti Napló »A vámközösség megújításáról« azt írja, hogy a jövő év nemcsak hazánk ezredéves munkájának eredményeit fogja bemutatni, de az Ausztriával való gazdasági rendezkedés küszöbén élő tanúsága lesz az 1867. évi megállapított államjogi helyzet hatásának is. Mivel pedig a vámközösség megújítása a jövő évben forduló ponthoz ér, s ez idő ép a milleniumi ünnepekre esik, amidőn is mindenki figyelme más irányba van terelve, figyelmet; nehogy a megújításnál kötéendő feltételeken csak könnyedén surranjunk át, mert ez reánk nézve felette káros következményekkel járhatna.

A »Nemzeti Ujság« »A hadgyakorlatokról« cikkeznek és azt írja, hogy: komoly és nehéz próba az ilyen gyakorlat s ha nem is maga a háboru, de mindenesetre előkészítése az esetleges háboru sikeres viselésének. Tisztek és katonák nagy gyakorlati vizsgálata az, melyen számot adnak kiképzésükről, melyen az összes fegyvernemek és katonai intézmények alkalmat nyernek kimutatni, mennyire lesznek képesek igazi veszedelem esetén a király és haza iránti kötelezéseiket teljesíteni.

Bánffy-erények: Bánffy-kegyelet.

Magyarország ez idő szerinti miniszterelnöke — akkor — midőn az ország és az egész nemzet a legmélyebb s a legőszintébb gyászba volt borulva, — midőn a legmagyarabb főherceg drága halottját az ország szívében a legnagyobb s a legimpozánsabb részvétellel elte-

mették, — jobbnak és alkalmasabbnak találta, hogy a temetésen távollétével tündököljék, s azalatt künn a vidéken kortes-dáridót esapjon.

Igazán elszomorító és a szó szoros értelmében kvalifikálatlan magatartás volt ez az ő részéről. A józan gondolkodáshoz szokott embernek ugyszólván megáll az esze, sehogysem bírván kitalálni, ugyan micsoda indokai lehetnek a kegyelmes urnak erre a durván sértő külfönczködésre?!

Lapunk tegnapi számában közöltük a kitűnő kézből érkezett budapesti levelet, mely a közvéleménynek a fennebbi rejtély megoldását illető kísérleteiről számol be.

Jelenleg a közhangulat jellemzésére, a fővárosi sajtónak jelentékenyebb nyilatkozatait az alábbiakban reprodukáljuk.

**

Jelesül a »Magyar Állam« a többi között ezeket írja:

Bánffy Dezső elmarad László kir. herceg temetéséről, elmegy beszámolni Reszege-Piskoltra, vagy Karakó-Szőrcsökre, azaz pardon, Szilágy-Somlyóra, ahol a bihari gárda egyik fiók hazabölesének, Móricz Pálnak veje fogadja törökmuksikával, mert hát egy liberális főminiszternek illik demonstrálni az ellen a József királyi herceg ellen, aki a székesfejérvári kath. nagygyűlést meggratulálta. László fiát pedig akként neveltette, hogy felkerestette vele a kath. intézeteket, templomokat, iskolákat, meglátogattatta vele a püspököket stb. Hát mindezekért Bánffy Dezső, a korona bizalmának letéteményese tüntetőleg távol marad és Szilágy-Somlyón beszélgetik általa, már csak azért is, hogy a temetés napjára elvonja a politikai világ figyelmét attól a koporsótól.

Tudja meg a világ, hogy az egyházpolitikuskok keresztülgázolnak élőkon és holtakon, trónokon és koporsókon, csak egytől félnek, a tórnák pergamen göngyölegétől.

Bánffy báró szeret kérkedni loyálisával, amíg annak hasznát látja, de szívesen tüntet illoyalításával is, ha azzal az egyházpolitikai fogyatékos dícsőséget csiszolgathatja.

Nem lehet ezt az elmaradást meg nem látni. Mert hiszen a királyi herceg meghalt már pénteken, volt tehát elég idő a szilágy-somlyói szónoki megnyilatkozás elhalasztására. Sőt a társadalmi konvenczió egymagában is megkövetelte, hogy mikor az egész ország tört reményeit siratja, Bánffy Dezső báró ne okve-

tetlenkedjék beszámolóival, mert nem illik a gyász napjaiban az ostoba ágostonkodás.

A liberális pártnak van egy titkos kamarillája, mely az egyházpolitikai marionetteket igazgatja. Vajjon nyaralni van még mindig ez a titkos pártvezérlet, avagy annak a bizonyos legfőbb intrikusnak véresekörmei látszanak meg ezen az ildomtalan, kegyetlen demonstráczió?

Híyen a radikálisok loyálisása.

*

Továbbá a »Hazánk« így ír:

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök nem jelent meg László főherceg temetésén. A helyett, hogy mint az ország első méltósága teljesítette volna kötelességét, mint magyar részt vett volna a nemzeti gyászban, Szilágy-Somlyón magánkihallgatásokat adott és érdekeltségi közgyűlésem elnökölt.

Sem kedvünk, sem hangulatunk nincs ahhoz, hogy mikor igazán a mély hatása alatt állunk a nemzet és az uralkodóház között való benső viszony igazi megnyilatkozásának: érdekeltségi közgyűlésen fungáló miniszterelnökkel foglalkozzunk, s rámutassunk arra, hogy minő sivár lélek, vagy a politikai elszámítás minő óriási tévedése vitte a miniszterelnököt arra, hogy éppen annál a gyász eseténél vonta ki magát a reprezentálás kegyeletes kötelezettsége alól.

Mi akart ez lenni s mi volt tulajdonképpen, azt bizonyára megfejtje a magyar közélet, a melynek a legsúlyosabb elítélését a miniszterelnök László főherceg és Kossuth temetésénél kapta meg.

*

Vége a »Nemzeti Ujság« így ír:

Egy egész ország temette ma az oly tragikusan elhunyt László főherceget. A temetésen képviseltette magát a király; jelen voltak a külföldi államok képviselői, a főhercegek, a katonaság és egyházak előkelőségei, ott volt az ország, csak éppen báró Bánffy Dezső tündökölt távollétével.

Mindenki, kinck legkisebb érzéke van a kegyelet iránt, megbotránkozott Bánffy durva figyelmetlenségén, hogy midőn az uralkodó házat, midőn a legmagyarabb főhercegi családot ely fájdalmas gyász éri, a miniszterelnök nem jelenik meg a temetésen.

Csak nem hiszi, hogy távolléte szilágy-somlyói okvetetlenkedésével indokolva van, a szilágy-somlyóiak néhány nappal később is megtudhatták volna, hogy Bánffynak nincs semmi komoly mondani valója.

Legalább tetette volna magát olyannak, a

— Hol az irás. Add ide az irást. . . Hol a pénz? Vége, vége, drága leányom koldus vagy. ah, ah . . .

S örült göres, tán jótékony sirással vegyülve, elkábították néhány percze, mit felhasználta az ott némán álló orvos, ki azonnal belátta, hogy itt — örülten van dolga.

Azonnal beszólítja az irodában levő irnokot és a szolgát s Telkessyt erősen lefoghatja. Ideje is volt, mert a roham ismét kitört és pedig leirhatatlan erővel. Csak kifeszíté szép domború mellét s már az irnok a szoba egyik s a szolgálka másik szögletben volt s ismét rárohan a tetemre, s most még kíméletlenebbül kezdi tépni és fojtogatni. Az orvos figyelmeztetve az embe- reket, hogy lehetőleg fogják le, — ő elrohan. Telkessy után, kit hamarosan előkészített, s egy irást, a rögtönzött Peressy kötelezvényét tartva kezében, jelenik dult képpel, kuszált vonásokkal, de a hősléku nő az orvos intésére nyugodt arcot erőltet s így közeledik férjéhez, gyöngéden vállán ragadva őt, lágyan beszélve hozzá.

Türelmetlenül néz hátra, eddig szokatlan nyerseséggel, s keményen háborgatója szeméi közé néz és egyszerre olyan szelid lesz, mint egy bárány. Használva a tapintatos nő e kedvező alkalmat, gyöngéden kezdi figyelmeztetni, hogy miért háborgatja a csendesen szendergő hű barátját, hisz nem látja milyen beteg, ezt zokon vehetné, ha feltalálna ebredni; — S mig ezeket mondja, folyton szeméi közé néz, lebilincselve, fogva tartva szép beszédes szempárjával, s midőn türelmetlenkedni kezd, mind-

ezek daczára Telkessy, a leleményes nő a rögtönzött kötelezvényt készen elébe tárja, mire kis gyerekek nevelő gögicselését hallatva csokolja össze-vissza a valódinak hitt kötelezvényt. Egész nyugodtan tért haza nejjével, persze az ott rájuk várakozó kocsiiban.

Mindezt a különben nagyon híres orvos végignézte, eléggően dörszöli össze kezeit e nem várt eredmény után. Rég tanulmánytárgya volt az örültség gyógyítása s több évi tapasztalattán, hogy már ennyire kiállotta a keresztüzet, nagyon örvendett. Azonban nagyon jól tudta, hogy ezzel nincs vége mindennek. Egy-két pillanat alatt Telkessy lelki világa mélyebben felidulott, mintsem ezzel ő teljesen meggyógyulhatna. S ugyis volt. A roham még aznap újra s nagyobb fokban kitört. A már reménykedni kezdő hű neje kezeit törve könyörgött az orvoshoz, ki nyugodtan kezdet a szerető nővel tanácskozni. Tisztában volt azzal, hogy Telkessy lelki világa csak megtámadott, de még nincs teljesen elfásulva. Gondolta: a magán gyógy mód a legalkalmasabb lesz.

Teljesen megnyugtatta távozott el Telkessyektől, s azonnal a távirda hivatalba ment, ott sürgöny útján szólította fel a sz. i. tébolyintézet főorvos kollégáját, hogy az általa is nagyon jól ismert híres assistensét, ha nélkülözheti, néhány hétre engedje el hozzá.

Még aznap választ kapott, hogy, ámbár alig nélkülözheti, de mégis kérését siet teljesíteni. Az érkezett néhány órai tanácskozás után teljesen tisztában volt helyzetével.

Telkessynek gyönyörű nagy kertje, mely

egész parkszerű volt, sétaterekkel, nagy lombkoronájú fákkal, padokkal stb. nagyon alkalmas hely volt, s a nyári évszak is kedvező, verőfényes idő levén.

Két jó markos legényt kéznél tartott mindig és zuhanyt is rendezett be az egyik szobában.

S így előkészülve, most igazán merész, de leleményes, szellemes tervét akarta megvalósítani, mely terve az agg orvos helylésére talált.

Ugyanis először Telkessy lelkivilágát, korábbi egészséges állapotában, hogy milyen volt. Telkessy nő hű előadása után, kezdte tanulmányozni. S itt, midőn megtudta páratlan baráti vonalmát Peressy ügyvéd iránt, néhány napot hű leírás után arra fordított, hogy ő külsőleg belsőleg valódi Peressy legyen.

Ezer szerencséje, hogy hangjának volt valami rokonsága a boldogult Peressyével, kitűnően tudta magát maskirozni, s azonkívül a boldogultnak minden kis ügyét baját pontosan tudva, főképen, mely egymásközi viszonyokra vonatkozott, kezdett, mint Peressy fellépni Telkessy előtt, s azt a benyomást, hogy ő meghalt, eloszlatni. Eleinte nagyon nehezen ment, mert bizalmatlanságát nyíltan kifejezte előtte Telkessy. De nem hátrált. Kezdte emlegetni páratlan barátságuk kellemes epizódjait, érzelmesen, a szív őszinte hangján, mint szokta tenni Peressy. S végre a törvényes, két tanu által aláírt kötelezvényt mutatta fel, Peressynek jól utánzótt aláírásával, bocsánatot kérve, hogy ezt eddig nem tette, vádolta önmagát, hogy ő prókator léteire elmulasztotta, s oly érzelmesen, annyira a szív hurjait pergetve beszélt, hogy egyszer

milyen az egész politikája: betegnek s ezzel mentegette volna figyelmetlenségét.

Ugy halljuk, hogy Ottó főherceg, ki a királyunkat a temetésén képviselte, megütközött és ennek kifejezést is adott, hogy midőn a királyi család és az ország temet, nincs jelen Magyarország kormányelnöke.

* *

Valóban páratlan ezinismus kell hozzá, melyre csak is a »Nemzet« képes, hogy ilyen körülmények között Bánffy mentségül azt írja:

»Megtámadják durván, gyanúsítják alattomos gonoszsággal Bánffy Dezső bárót, a miért politikai kötelességének teljesítése (éppen akkor?) megakadályozta őt egy nemzeti gyásznapon való részvételben.«

Továbbá, hogy persze megint csak is a »Nemzet«, ugyancsak Bánffy mentségére, párhuzamban felpanaszolja: hogy midőn Kossuth temetéséről elmaradt, akkor lojalitását vették zokon, s midőn most László királyi herceg temetéséről maradt el, ezuttal illojálitását hányják szemére! — már ez azután — a legkétségbeesettebb ügyefogyottság!

NAPTÁR.

— Szeptember 14. —

Szombat, Róm. kath. Ker. felmag. Prot. felm. Görög kelet sepi. 2. Izs. S. Nez. Vaj.

Nap két 5 óra 22 p., nyug. 5 óra 57 p. Hold keletre reggel, nyug. 3 óra 54 percz.

Szept. 15. Iványi Ödön sirkövének ünnepélyes leleplezése d. e. 11 órakor.

„ **18.** Biharmegye évnegyedes közgyűlése d. e. 9 órakor.

„ **22.** A nagyváradi iparos ifjak együletének szüreti mulatsága a Fekete Sas termében.

Október 1. Előfizetés a »Tiszántúlra«.

„ **7.** Katonai lövésár Nagy-Szalontán.

„ **9.** Katonai lövésár Nagyváradon.

„ **11.** Katonai lövésár Székelyhidon.

„ **12.** Katonai lövésár Er-Mihályfalván.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca.

Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca.

Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő.

Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca.

Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz.

Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca.

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.

Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.

M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatók.

csak hangos, kitörő kiáltással, zokogva borul Telkessy az ál Peressy keblére, folyton rebegetve hogy nagyon jól tudta ő hogy hű barátja volt, csak félrevezették őt a rossz emberek, irigyelték páratlan barátságukat. — Ettől az időtől kezdve folyton javult a Telkessy állapota, sőt az orvos mint Peressy rendesen, mindennap többször meglátogatta. Mikor látta, hogy minden veszélyen túl van, meghatóan bucsuzott el mondva, hogy egész családjával kiköltözik Bukarestbe. Peressynek gyermekeivel együtt csakugyan ez volt az elhatározása.

Telkessynél egy fél év mulva még nyoma sem maradt a régi bajnak, ismét oly kitaró, szorgalmas családapa lett, mint előbb volt, férjhez adva egyetlen Margitját, még unokáiban is gyönyörködik. — Erre a kis elbeszélésre olvasóm tán esőváják fejüket, pedig megtörtént. *Marinó.*

Apróság.

— **Párisi élez.** Két birkozó találkozik a cirkusz előtt. — Milyen nevet választottál? kérdi az egyik a másiktól. — A »bellavillei köfal« nevet. — Én jobbat választottam. — Melyik az? Panama-részvény-szelvény. — ? — No mert azt sosem vágják le.

* *

— **A krízis.** Az orvos konstatálja: — A legnagyobb veszély elmúlt. Ha a pácienst a számlát is elbirja, akkor meg van mentve.

* **A kath. kör megnyitása.** Az időközben közbejött akadályok (jogakadémiai megnyitó ünnepély, Iványi-emlék leleplezés stb.) miatt holnap nem fog megtartatni. A megnyitás idejéről azonban mindazok, akik beiratkoztak, meghívó útján fognak értesítettetni. Az eddig beérkezett aláírási iven több mint 200 ember iratkozott be a kath. kör tagjává. Azok akiknél még iven vannak, az aláírási ivenet mielőbb küldjék vissza. Beiratkozni különben még mindig lehetséges, természetesen is mindennap (Vasárnap kivételével) d. u. 4 órától 7-ig.

* **László főherceg esontjai.** A mikor a boldogult László főherceg életben maradásához még reményt fűztek az orvosok és a Vöröskereszt kórházban megoperálták, dr. J a n n y tizennégy esontdarabot szedett ki a végzetessé vált lösebből. E esontocskákat a tanár átadta Klotild főhercegasszonynak. A főherceget eltemették, nem maradt belőle egyéb, mint gyászos végének szomorú emlékeül az a tizennégy darab esontocska. Klotild főhercegasszony ma palotájába hívatta Link István műtövest, és megbízta, hogy a csontrészek számára készítsen remekművi ereklyetartót. Link rögtön megcsinálta a vázlatot, amely hasonló ahhoz a szekrényhez, melyben Szent István király jobbját őrzik. A szekrény tömör ezüsből lesz faragva, góth stílusban.

* **Szaporodtak az országgyűlési képviselőválasztók.** Nagyvárad város jövő évi országgyűlési képviselő-választók száma, mint örömmel értesülünk, csaknem pár százzal szaporodott. Az állandó választmány ugyan összeállította már a választók névjegyzékét, de miután számos reklamálás történt s még van kilátásban, csak ezeknek a végleges eldöntésekor lehet a hivatalosan megállapított választók számát megtudnunk. Azonban eddig is jelenthetjük, hogy a szaporodás az iparosok és állami tisztviselők sorából kerül ki.

* **Negyvenéves papi jubileum.** Henny Sebestyén makói prépos. főesperes, plébános — mint levelezőnk jelenti — ma tartja áldozárra szenteltetésének negyven éves jubileumát.

Az ünnepély alkalmából egyidejűleg Makón tartja a csanádi esperes kerület őszi gyűlését. A jubileum méltó megünneplésére a megye és város készületet tett. Az áldott jószívéről alföld szerte ismert főpápnak mi is gratulálunk.

* **Az új anyakönyvvezető helyettes.** A belügyminiszter a nvradi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesül Nagy Lajos helyébe Kelepecz Dezső irodaigazgatót nevezte ki évi 200 frt tiszteletdíjjal. Tehát a belügyminiszter megint megtakarított 50 frtot, mert Nagy Lajos részére előzőleg 250 frt tiszteletdíjat adott volt.

* **Vonatok közlekedése a fürdőkre.** Miként velünk a helybeli m. kir. államvasúttal igazgatósága közli, a Püspök és Félix fürdőkre a vonatok forgalma — tekintettel a kedvező időjárásra, még e hó folyamán fenntartatik. Azonban 16-ától kezdve vasár és ünnepnapokon is csak a hétköznap közlekedő vonatok fognak közlekedni.

* **Posta- és táviró altisztek mint segéd-tisztek.** A posta-és táviró-igazgatóságok már többször fölvetették a kérdést, hogy a kezelési szolgálat terén bevált posta- és táviró altisztek szerezhetnek-e és milyen módokat mellett posta- és táviró segéd-tiszti szakképesítést. A kereskedelmi miniszteriumban is tárgyalták ezt a kérdést s a miniszter most döntött az ügyben. Kimondotta, hogy kiváló altisztek, ha ebben a minőségükben öt évet szolgáltak, minden tanfolyam nélkül letehetik a segéd-tiszti szakkvizsgát s alkalomadtán ki fogják őket nevezni.

* **Éles golyók a hadgyakorlaton.** Ismét szerencsétlenség történt hadgyakorlat

közben éles golyókkal, amelyek gondatlanságból, vagy gonoszságból kerültek a Manlicherbe vak töltés helyett. És a hadgyakorlatokon, ahol a háboruszkodást tanulják a katonák, vér folyik, mint az igazi harcztéren és a bűnösök a legritkább esetben bűnhődnek. A megindított nyomozásnak alig van eredménye. A legújabb szerencsétlenség Torda környékén történt, ahol honvédek végzik gyakorlatukat. Tizenegyedikén az egyik sortüz után két honvéd véresen roskadt össze. Az egyiket mellbe találta a golyó, a másikat a vállán érte. Bevitték őket a tordai közkórházba, ahol szerencsére bíznak a felgyógyulásukban.

* **Plébániáról.** Beállít a temetőszász, a ki harmadik feleségét csak néhány hete bantolta el, a plébánoshoz házasságot jelenteni.

— Főtisztelendő úr, esküdni akarok.

— Hogy hogy, hát azután kit vesz el?

Az öreg megvakarja a fejét. — Ennye izé, nem is tudom, elfelejtettem.

* **Honvédeink bevonulása.** A nagyváradi m. kir. 4-ik honvédgyalogezred szerdán reggel Székelyhidig nagy menetgyakorlatot végzett. Csütörtökön Janka alatt a debreczeniekkel ütköztek össze s valóságos háborút rögtönöztek. Az ütközetből mint győztes a nagyváradi honvédek kerültek ki. Tegnap reggel hazafelé indultak s úgy fél 12 óra felé beértek a városba. A honvédek legnagyobb menetgyakorlata ez idén csak ez a három nap volt.

* **A dandárnok szemléje.** A m. kir. 4-ik honvéd gyalogezred dandárparancsnoka Jekelfalussy Vince ezredes, folyó 17-én Nagyváradra érkezik, és a helyben állomásozó honvédek felett szemlét fog tartani.

* **Szegény szociálisták!** Örökös panasz, örökös jajgatás és lelketlen izgatás, ez a szociálista vezérek egész foglalkozása. Egymás ellen uszítják a társadalmi osztályokat, gonosz tanaikat beleloppják a szorgalmas, békés munkások lelkébe is és teremtenek egy elkéseredett, minden rosszra kész társadalmi osztályt, amely most már odáig jutott, hogy csak a jó alkalmat lesi, mikor törhessen rá azokra az osztályokra, akiknek munkájuk és fáradtságuk után tisztességes egzisztenciájuk, biztos és jó jövedelmük van, szóval a gyűlölt burzsoákra. Pedig az a helyzet, amelyben nem egy főfőszociálista vezér csalja a világot, kielégítőbb, mint ezer és ezer emberé, akik sokat tanultak, sokat tudnak és nagy hasznára vannak az emberiségnek. Ime egy kis statisztika, melyet egy németlapban olvasunk, s amely kimutatja, milyen inségben nyomorognak a leghíresebb »elvtársak.« A nemrég elhunyt ismert nevű Engels szociálista 500,000 márkára rugó vagyont hagyott hátra, s mindvégig jól beillett a gyűlölt burgeois keretébe. Auernek jövedelme 7000 márkányi, Stadthagennek fejedelmi lakása van, Liebknecht jövedelme is megér 7200 márkát, a híres Arons dr. pedig jövedelem dolgában tultesz két három miniszteren. Vollmar »elvtárs« saját villájában lakik, s akárhány véresszájú szociálista nem eserelne egy-egy államtitkár jövedelmi forrásával.

* **Kinevezés.** Dr. Beöthy László főispán Lőrinczy Károly h. irnokot a szalárdi főszolgabíró mellé járás irnokká nevezte ki.

* **Száj és körömfájás Paptamásiban.** Mint levelezőnk írja Biharmegye Paptamási községében a sertések között a ragadós száj és körömfájás kiütött. A járás főszolgabírája, miután a kellő óvó és fertőtlenítő intézkedéseket megtette, az egész községet zár alá vette s a ki s bevittelt megtiltotta.

* **Tűzoltó gyakorlatok.** Önkéntes tűzoltó együletünk serényen készül az e hó 15-én megtartandó gyakorlatra. Már több egylet jelentkezett a gyűlés és gyakorlathoz. Tegnap délután 12 és 1 óra között S a r k a d i József csapatvezér és V a j n a Béla segéd-tiszt tisztelegtek a polgármester és az egylet vezéregyéniségeinél

meghívja őket a gyakorlathoz. Mint értesülünk a meghívottak részvételüket mindnyájan megígérték.

A gyakorlat műsora már össze van állítva és lapunk egyleti rovatában közölve, itt csak annyit említenek még meg, hogy a mászó gyakorlatokat Sarkadi, a szivattyús és vízvezetési szereléseket Maszlay csapatvezérek fogják bemutatni.

* **Temetés.** Néhai Balogh Józsefné temetése ma délután fél 3 órakor nagy közönség részvételével ment végbe. A temetési szerelést Dencs János esperes-plebános végezte segédlettel, mely után a remek érzékporsót felvették a halottas kocsira és megindult a menet a vasúti pályaudvarba, hol egy már készen álló kocsiba helyezték az elhunytat és még az Szalontára szállították a családi sírboltba. Koszorukat küldötték:

Tieidől.

Szigligeti-Társaság — választmányi tagjának.

Szabadság szerkesztősége — munkatársának.

Vargha Imre és neje — részvételük jeléül.

A jó szomszédnak — A Fisch család.

A díszes temetést Weiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési intézete rendezte a tőle megszokott pontossággal.

* **Udvari gyászjelentés.** A polgármesteri hivatalhoz is megküldötte a főudvarmesteri hivatal három példányban és magyar szöveggel a László főherceg halála alkalmából kiadott udvari gyászjelentést, mely meghatározza, hogy a szeptember 11-től kezdve 12 napig tartó udvari gyász ideje alatt mi módon gyászoljanak a fenséges asszonyok és udvarhölgyek, a tábornokok, törzs és főtisztek, a valóságos belső titkos tanácsosok, kamarások és asztalnokok.

* **Lövizsgálat.** A földmivelésügyi miniszter által a katonai hadgyakorlatokat megelőzőleg elrendelt lövővizsgálatot ma reggel 7 órától kezdődőleg tartják meg a lövésártéren Sós Károly állami és Alexander Lajos városi állatorvosok közbejöttével. A lőtartó gazdákat azzal figyelmeztetjük erre, hogy mulasztás esetén érzékeny pénzbírság sújtaná őket.

* **Honvédhuszárok a király előtt.** A zentai királygyakorlatok alkalmával négy huszárezred usztatógyakorlatot fog végezni a király jelenlétében. A gyakorlatokat a 3-ik (Hadi), a 15-ik (Pálffy), a 4-ik (a kecskeméti) és a 8-ik (a pécsi) honvédhuszárezred már javában folytatja a Maroson. A négy huszárezred szeptember 18-án érkezik Zentára, ahol a Tiszában az Eugen-sziget mellett tartják a nagy usztató-gyakorlatokat.

* **Ribillió a nagypiaczon.** Nagy esődületet okozott tegnap délután a nagypiaczterén Tömör Lajos és édes anyja Gutti Dánielné, akik a részükre kiosztott áruló helyek miatt kaptak hajba Winkler Albert panoráma tulajdonossal. Szórol szóra és ezután ököre és karóra kaptak és a harez közöttük anyira ment, hogy a rendőrségnek kellett közbe lépni és őket a kapitány elé állítani, aki az előállítottak között aztán kiegyenlítette a különbözetet és őket elbocsátotta.

* **Kultúregylet Békésben.** Békés-Gyulán, mint levelezőnk jelenti, általános kultúregylet van alakulóban. A kultur-egylet a magyarosítás terjesztését és az iskolaügy felvirágoztatását tűzte ki főcélul. Ami, tekintve a szarvasi és b. esabai lutherános iskolák szellemét, mindenesetre pártolást érdemlő cél. Elnöknek Tallán főispánt emlegetik. Az alakuló gyűlés 20-án lesz.

* **Dinnye szüret.** Nagy esődületet okozott tegnap este a rendőr kapitányi hivatal udvarán egy kocsis dinyének — a megvizsgálása, amely az eladó és vevő közötti differenciák elintézésül corpus delicti-ként került oda. Ugyan is a vevő, az állította, hogy az eladott dinnye érelen, az eladó pedig a dinnye érettsége mellett kardoskodott.

A felülvizsgálatot a teljes számban kivonult rendőrségi tisztviselők tartották meg élükön Rimler Károly főkapitánnyal s kimondták, hogy a dinnye érelen, állatnak való természetű; a vevő részére a pénz vissza adását és a dinyés szekérnek a város területéről való — deportálását rendelték el.

Mikor a kocsit a rendőrség udvaráról kikisérték S. rendőr őrmestert a lelkiismeret egy — dinye magához vételére csábitotta és megtörtént a csuda... a sok rossz dinye között ez az egy a legjobb dinye volt, amit az idén piacra hoztak.

* **Tiszti díjlövészet.** A magyar királyi honvéd tisztikar ma délután a »Volfli« erdőben díjlövészetet tart. Az érdekes czéllövészet husz díjja közül a következők a legérdekesebbek. Egy nyereg felszerelvényvel, egy uti bőrönd, két vivókard, egy manlicher fegyver, vadász kések stb. A czéllövészet d. u. három órakor kezdődik s részt vesz az egész tisztikar. Hogy kik lesznek a győztesek? — Majd elvállik!

* **Katonáéktól lopott W. S. egy zubbonyt és nadrágot, de rajta vesztett, mert egy örvetű és egy káplár az elidegenítést észre vette és jelentést tettek Pollák kapitánynak, aki a deliquent nyakon csipette és a rendőrségnek átadta, hol tekintettel arra, hogy Nagyváradon állandó lakása van, szabad lábon hagyták.**

* **APRÓ HIREK. M.-Kovács házán** Csáki József földműves ezivakodás közben felhasította Soltész István gazdának a hasát. — **Nagy-Jécán.** Bósch József községi bírónak négy éves Zsófi nevű leánykája az esőviztartó medencébe fult. — **Beélen** Pópa Tógyer odaváló lakos bepálinkázott állapotban magára lőtt és egy napi szenvedés után meghalt. — **Német-Szent-Péteren** Winter Vendel odaváló gazda kocsija elgázolta Renon Lajos három éves leánykáját. — **Kurtakéren** Gornyik Trajan földmivelő vesszővágás közben a patakba zuhant és odaveszett. — **T. Várkonyon** Barta Pál ezivakodás közben felmetszette Szalai József hasát. A esendőség elfogta. — **Pozsonyban** Hirschmann tanár eselédjének ruhája vigyázatlanság következtében meggyuladt és súlyos égési sebet okozott.

Hivatalos közlemények.

Hirdetmény.

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara újraalakítása czéljából Nagyvárad város kereskedői- és iparosainak a kamarai beltagok megválasztásához szükséges névjegyzékét a tényleges állapotnak megfelelőleg az 1868. évi VI. t. cz. rendelkezéséhez képest kiegészítvén, illetve egybeállítván, ezen névjegyzékek folyó évi szeptember hó 15-ik napjától kezdődőleg a nagyváradai rendőrkapitányi hivatal iparigyszótlányának hivatalos helyiségében (7. sz. szobában) közszemlére kitétettek, mi is azon felhívással adatik közhírré, hogy az érdekelt iparosok és kereskedők a névjegyzékeket a fent kitett határidő alatt és pedig a hivatalos órákban megtekinthetik, netaláni felszólalások a névjegyzékek illetve azokban történt bejegyzések ellen legkésőbb **folyó évi szeptember 30-ik napjáig** Nagyvárad város tanácsához adandók be, ezen határidőn túl beérkező felszólalások figyelembe vételét nem fogják.

Nagyvárad, 1895. szeptember 13.

Ifj. Rimler Károly,

rendőrkapitány

mint a központi bizottság elnöke.

Értesítés.

Az 1892. évi XV. t. cz. és ennek végrehajtása tárgyában kibocsátott 51015. számú utasítás értelmében azon szőlő tulajdonosok, kik szeszes italok kimérésével vagy kismértékbeni elárúsításával nem foglalkoznak, azon kedvezményben részesülhetnek, hogy saját termésű boraiktól a házi szükségletre szánt bormennyiség után bor italadó fejében hectoliterenként 3 frt 35 kr, a bormust és cefre után hectoliterenként 2 frt 52 kr, s a megállapított városi pótdót fizetik.

Felhívom azért mindazon szőlő tulajdonosokat, a kik ezen kedvezményt 1896-ik évre igénybe venni óhajtják, miszerint folyó évi szeptember hó 30-ik napjáig ezen igényüket alulírottán naponként d. e. 8 órától 12 óráig (városi adóhivatal 7-ik sz. szoba) annyival is inkább bejelentsek, mivel ezen határidőn túl jelentkezők a kedvezményt igénybe nem vehetik.

Kelt Nagyváradon, 1895. évi szeptember 12.

Bordé Ferencz,

tanácsnok.

Hirdetmény.

A m. kir. pénzügyigazgatóság 54478/II. 895. számmal érvényesített folyó évi hadmentességi díj pótkivetési lajstroma 8 napi közszemlére folyó hó 15-től—23-ig bezárólag az adóhivatalnál azon figyelemzetéssel tételnek ki, miszerint azt az érdekeltek megtekinthetik, és az elleni netaláni felszólalásokat Nagyvárad város Közigazgatási bizottságához 15 nap alatt benyújthatják.

Nagyvárad, 1895. szept. 12.

Bordé Ferencz

adóügyi tanácsnok.

E G Y L E T.

Meghívás.

Az önkéntes tűzoltó egyletek nagyváradai szövetsége, az 1895. évi szeptember hó 15. napján választmányi ülését városunkban tartván, ez alkalmából önkéntes tűzoltó egyesületünk egy a következő műsorral megtartandó **nagy gyakorlatot tart.**

1. Gyülekezés az őrtanyán d. u. 3. órakor; gyakorlat kezdete pontban 4 órakor.

2. Iskola szerelés vízvezetési felszerelvényvel szereltetik az I. számú hydráns két ágra 2—2 drb. A) tömlővel; az első ág, első tömlőjénél 3 tekeres B) tömlőbekapcsolással.

3. Iskola szerelés 9 drb horoglétrával a mászó házon.

4. Iskola szerelés az 1-ső számú mozdony fecskendővel, a 2. sz. hydránsról való táplálással.

5. Együttes roham szerelés (vízzel) a fentebb jelölt és használt szerekkel.

Mely gyakorlathoz városunk közönségét tisztelettel meghívja: a parancsnokság.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-26, 8-43, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskó-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskó felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Ermihályfalváról 8-10, 9-14.	Ermihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fürdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fürdőbe 6-40*, 8-39, 2-05* 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

SZINHÁZ.

Mi történt az éjjel?

Szeptember 13.

Másodszor ismételték meg tegnap este Bisson eme legújabb bohózatát. A szereplők úgy mint tegnapelőtt este; most is sikeresen működtek.

A tenorista jutalomjátéka. Mezei Mihály-nak, a társulat szép hangú tenoristájának ma este lesz a jutalomjátéka Verdi *Ernani* című kitünő operájában. Mezein kívül Sugár Aranka, Sz. Barts Aranka, Hunyadi és Csatar játszó az opera főszerepeit. A közönség mindenesetre ki fogja tüntetni tömeges megjelenésével a szép hangú tenoristát.

A karszemélyzet jutalomjátéka. A női- és férfi karszemélyzetnek is lesz jutalomjátéka, még pedig holnap vasárnap, délután a két Champignol című pompás francia bohózatban.

A primadonna utolsó föllépései.

R. Réthy Laura asszony, az ország egyik legkitünőbb énekművésznője, a Leszkay-társulat fenomenális hangú primadonnája **már csak kétszer** lép föl a nagyváradai színpadon. Holnap vasárnap egy új népszínműben, a Pataki-lányokban és hétfőn, e hó 16-án a *Czigány báróban*,

mely egyszersmind jutalomjátéka lesz. A művészni jutalomjátéka iránt rendkívüli az érdeklődés.

Benedek Gyula

— Kedden tartandó jutalomjátékára. —

A szintársulat egy szerény, de sok oldalú színésze *Benedek Gyula* kedden tartja jutalomjátékát.

Igen! Méltán számíthat a jutalmazásra az a derék színész, ki előtt csak egyedül csak egy cél elérése lebegett ki s minden erejével kitartóan tört e cél elérése után, e cél nem volt más minthogy kiérdemelje a közönség rokonszenvét s ezt saját fáradsága folytán el is érte s élénk érdeklődéssel övezi körül most a közönség a társulat azon tagját, ki olyan hiven a legutolsó vonásig műképben eleveníti meg szerepeit.

*Benedek Gyula*t a vidék legjobb bonvivántjának nevezhetjük s tehetsége mellé hozzá járul, hogy szerényen magába vonulva él s nem kérkedik művészetével s nem vette rossz néven a sajtó figyelmeztetéseit, hanem leküzdötte a megnevezett hibákat s ennek köszönheti, hogy megnyerte azt, amit oly nehéz megnyerni a — kritika s a nagyközönség osztatlan dicséretét.

Herczegh Ferencz leghíresebb színművét a „*Dolovai nábob lánya*”-t választotta jutalomjátékául. E híres darabban nem egyszer gyönyörködtette az aradi publikumot s általánosan elismerték, hogy ez *Benedek* legjobb legdiskrétebb alakításainak egyike.

Nem győzzük elég melegen ajánlani a közönség figyelmébe e jutalomjátékot s nem tudjuk leírni azt a hatást, melyet *Benedek* e szerepével aratott.

Méltán megérdemli, hogy az a közönség, melynek oly sok érdekes estét szerzett magas színvonalon álló alakításaival, kellemes, megnyerő modorával s élénk felfogó képességével.

Tehetségéről már sokat írtak s méltatták működését s tapsolt bőven neki a közönség egy-egy kitünőbb szerepében, de a közönség csak akkor adja annak legszebb s legigazabb jelét, ha megjelenik jutalomjátékán s buzditja tapsal s babérokkal további tevékenységre a társulat egyik szerény rokonszenves tagját. Zsufolt ház nézze végig a vidék legjobb bonvivántjának legjobb alakítását.

Az est értékét nagyban fogja emelni az is, hogy a társulat legjobb tagjai működnek közre a siker érdekében.

A jutalmazandón kívül *Tompa, Szendrői, Gál, Delli, Novák* működnek, különben a közönség legnagyobb része tudja már, hogy mily biztos kezekben vannak e darab egyes szerepei s a szerző állítása szerint is, a nemzeti színház után, az arad-nagyvárad színtársulat által lett legökéletesebben s leghatásosabban előadva.

Ismételten ajánljuk a közönség meleg érdeklődésébe *Benedek* jutalomjátékát.

REGENY-CSARNOK.

A bogárhegyesi szerkesztő.

— Vig elbeszélés —

Irtá: *Városhy Gyula.*

(Folytatás.)

Hatodik levél:

»Tisztelt Uram! — Földbirtokos vagyok Kopácsfalván. Kopácsy Dárius, ki mellesteg szintén földes úr, voltaképen pedig köztudott csirkefogó, ádáz ellenségem. Ha vele való küzdelmemben segélyt ígéri, s e jómadarat csalárdostól olykor-olykor érdeme szerint meghurcolja, rövidesen tiz előfizetével állítok be. Megjegyzem, hogy Dárius koma politikai hitvallását az anarkistáktól lopta. Ideje, hogy a társadalom hivatott öre, a sajtó, garázdálkodásának véget vessen.

Kopácsfalva,

Cseresnyési Cseresnyésy Dániel
nagybirtokos.*

»Nagyméltósága Uram! — Rég ismerjük Kopácsy viselkedéseit. Ha nem csalódunk, ősei a beköltözés előtt Bajorország egyik várában, börtönben tartottak évtizedes pihenőt. A be-

csületbeli ügy lebonyolítását bizza csak bátran lapunkra. A tizedik számmal biztosítom, hogy Amerikába költözködik. Ellene az adatokat gyűjtik a dolgozótársak. A tiz előfizetést mielőbb várja hódoló szolgája, a

»B. H.« szerkesztősege.*

Nemes lélekre valló válaszaim után, melyeknél az nyugtatta meg némileg háborgó lelkiismeretemet, hogy nem én vagyok a legelső és leggonoszabb e zsánerban, s hogy e »remek fogásokat« a haladó kor fölvilágosult fiai és leánvai úton-útfélén űzik, föltártam a hetedik levelet.

»Kedves, jó Uram! — Szívesen meghozatom lapját, de némi erkölcsi biztosítékot óhajtanék. Én pap és a jóerkölcsök öre vagyok. Nem szeretném, ha olyan újság járna hozzám, melyben a vallást és annak szolgáit moeskolják. A becsületes szív nemcsak otthon és a templomban, hanem a sajtóban is fölemeli szavát, hogy az emberiség legdrágább kincsét, az Istent, egyházat és a vallás — erkölcsösséget, valamint a magán és nyilvános becsületet megvédelmezze. Ebben remélkedve, kéri válaszáat az Úr egyik szolgája.

Pallagon, 1883. szept. 8.

Kardos Albert, r. k. plébános.*

»Kedves Főtisztelendő Úr — Szentebb dolgot a becsületes ember nem ismer, mint az Isten és a vallás ügyét szolgálni, a nyilvános és magán becsületet körömszakadtáig védelmezni. Hogy a magasztos idealizmusnak és a legfonségesebb erkölcsi világnézetnek leszünk harcosai, azt nemcsak ígérjük, de igénytelen múltunk hangosan kiáltja is.

Kész szolgája a »B. H.« vallásos szerkesztősege.*

Nyolczadik levél:

»Uram! — Szeretem a vidéki lapokat, mert azok személyekkel is foglalkoznak, s érdemük szerint írtják a dudvát. Ilyen szellemi dudva kis falunkban *Kardos Albert* plébános, ki nemcsak annyira sötétfejű, bornirt ember, hogy hivat, mint a jószágokat, éjjel-nappal az imádság jármába szeretné fogni, őket Jézus szíve és más babonás társulatokba kényszeríteni, hanem azon szökkörű felfogásával, hogy az isteni tisztelet zavartatik, nyilvános gyűlésen szóval föl a vasárnap délelőtti árverések és a délután három órakor kezdődő néptáncok ellen.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Agliárdi és a magyar kormány.

Budapest, szept. 13. (Saját tud. táv.) A M.-g egyik munkatársát Agliárdi nunczius Bécsben ma kihallgatáson fogadta. Agliárdi nyilatkozatairól a tudósító a következőkben számol be: »Rómába soha sem ment a Ballplatzról semmiféle jegyzék, vagy reklamáció Agliárdi nunczius ellen. Rampolla bibornok azért soha egy szóval sem említette a nuncziusnak, hogy az osztrák-magyar kormány az ő visszahívását kérelmezte, vagy csak, hogy erre célzott volna is. E tekintetben Goluchowszky gróf teljesen Kálnoky gróftól követte, a ki kezdettől fogva már ellene volt minden diplomáciai demarche-nak a Bánffy-Agliárdi incidensből kifolyólag.

Az sem felel meg a valóságnak, mintha a magyar kormány és a nuncziatura közt legutóbb személyes érintkezés történt volna. Agliárdi nunczius nem beszélt június 8-ka óta a magyar kormány egyetlen tagjával sem. Legutóbb Wlassics közoktatási miniszter Osztdéből hazatérve, névjegyét hagyta a nuncziaturában, a mit Agliárdi érsek szintén egy névjegyének az itteni magyar miniszteriumban való hagyásával viszonzott.

Agliárdi nunczius előtt Bánffy miniszterelnöknek Szilágy-somlyói beszéde is »kedvező jel« arra nézve, hogy a magyar kormány vissza óhajtja állítani az incidens előtti állapotokat a kuriával.

— E tekintetben — mondá a nunczius — bennem nem fognak akadályra találni. Az én misszióm nem a harcot, de a békét ápolni ő felségei kormányával. Magyarországon több van 8 millió katolikusnál; a mi érdekeink közösek az övéikkel. Az ő lelki üdvük a célunk. Én nem politizálni jöttem ide, de a kapcsolatot a szentszék és a hívek közt csorbítatlan fenntartani. Ezt fogom jövőre is cselekedni.

A főrendiházról.

Budapest, szeptember 13. (Saját tud. táv.) A főrendiház igazoló-bizottsága előreláthatólag e hó 27-én tartja első ülését, melyen ugyancsak sok akta vár elintézésre. Igazolni fogják az újonnan kinevezett, illetve bárósított főrendeket, a két horvát egyházi méltóságra a napokban kinevezett főpapokat, Forgách János gróft és László királyi herceget, a kit sajnos, legott törülni is fognak a névsorból, ugyancsak törülni fogják Karsay Sándor és Szentiványi Kálmán nevét, a kik lemondottak viselt egyházi méltóságokról és így megszűntek a főrendiháznak tagjai lenni.

A törvény értelmében Sárkány Sámuel és Pécsy Tamást esetleg Fabinyi Theofilletti a főrendiházi tagság joga. Az igazoló bizottság dönteni fog ezeken kívül még Zelenka Pálnak főrendiházi tagsága kérdésében is; ha Zelenka elveszti helyét a főrendiházban, úgy utódja Müller Frigyes szász püspök lesz.

Orosz izgatás Macedóniában.

Belgrád, szept. 13. (Saját tud. táv.) Myschkievicz orosz államtanácsos beutazza Macedóniát agitácziós célból. Szalonikiben és az Athos hegyén ügynökségeket állítottak fel, a melyek az odesszai főbizottságnak jelentéseket küldenek.

Az osztrák kormányválság.

Bécs, szept. 13. (Saját tud. táv.) Badeni gróf minden bizonynyal értekezni fog a képviselőház egyes kiváló tagjaival. Az egyesült német balpárt vezetősége már Bécsbe érkezett, köztük Chlumetzky br., a képviselőház elnöke is, a kik ma este gyűlnek össze értekezletre.

A lengyel klub vezéreivel a gróf már Lembergben megbeszélhetette az ügyet, ugyszintén alkalma volt tegnap Prágában a cseh főnemesség magatartása felől is felvilágosításokat beszerezni.

Híre jár, hogy a kereskedelmi miniszteri állásra, egy a tőzsdéhez közelálló személyiséget neveznek ki.

Bécs, szept. 13. (Saját tud. táv.) Az egyesült balpárt elnöksége ma este tartandó ülésében el fogja határozni, hogy a párt részéről senkit sem delegál a Badeni kabinetbe, hogy ez által a kormányval szemben szabad kezet biztosítson magának.

K ö z g a z d a s á g.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.
3478/1895.

Értesítés.

A kereskedelemügyi magy. kir. miniszteriumnak ez évi 53902 IV. sz. leiratára való hivatkozással van szerencsénk az érdekeltek tudomására hozni, hogy a közös külügyminiszter közelebbi tájékozás céljából rendszeresen

egybeállította azon szabályokat, amelyek consulátusaink által a kereskedelmi érdekeink előmozdítása körül kifejtendő közreműködésnél követendő eljárást szabályozzák. Egyben megjegyezzük, hogy a szóban levő gyűjteménynek kivitel kereskedelmünk közelebből érdeklő pontjairól a kamara hivatala a hivatalos órák alatt a szükséges fölvilágosítást megadja.

Nagyvárad, 1895. szeptember 8.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Janky József, s. k. Dr. Sarkadi Lajos, s. k.
elnök. titkár.

3860—1895.

Értesítés.

A temesvári közös biztosító bizottság a Lugoson, Pancsován, Szegeden és Debreczenben elhelyezett cs. és kir. közös hadseregbeli és a magy. kir. honvédsapattok élelmi szükségletei (kenyér, kenyérliszt és zab) szállításának biztosítása iránt pályázatot hirdet.

Miről van szerencsénk az érdekelteket azal értesíteni, hogy a pályázati hirdetmény feltételei az alulírott kamara hivatalánál — d. e. 8-tól d. u. 2 óráig — megtudhatók.

Nagyvárad, 1895. szeptember 12.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Janky József, s. k. Dr. Sarkadi Lajos,
elnök. titkár.

3857—95. sz.

Értesítés.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága megküldte kamaránkhoz az 1896. év január hó 1-től 1896. év végéig terjedő időszakban szükséges 8982 drb különféle új reszelő és 4500 drb új szénkosár szállítása tárgyában kibocsátott pályázati hirdetményét.

Miről van szerencsénk az érdekelteket azal értesíteni, hogy a pályázati hirdetmény feltételei a kamara hivatalában — d. e. 8 — d. u. 2 óráig megtudhatók.

Nagyvárad, 1895. szeptember 12.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Janky József, Dr. Sarkady Lajos,
elnök. titkár.

3858—95. sz.

Értesítés.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága megküldte kamaránkhoz a folyó 1895. évben eladásra kerülő ócska vas- és aczélcsín — szükségletei értékesítése tárgyában kibocsátott pályázati hirdetményét.

Miről van szerencsénk az érdekelteket azal értesíteni, hogy a pályázati hirdetmény fel-

tételei a kamara hivatalában a hivatalos órák alatt — d. e. 8., d. u. 2 óráig — megtekintethetők.

Nagyvárad, 1895. szeptember 12.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Janky József, Dr. Sarkadi Lajos,
elnök. titkár.

3859—1895.

Értesítés.

A temesvári cs. és kir. 7-ik hadtest intenzitása megküldte kamaránkhoz a különböző állomásokon elhelyezett cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok élelmi szükségleteinek, u. m. kenyér, kenyérliszt és zab szállításnak bérlet utján való biztosítása iránt kiadott pályázati hirdetményét.

Miről van szerencsénk az érdekelteket azal értesíteni, hogy a pályázati hirdetmény feltételei a kamara hivatalában — a hivatalos órák alatt d. e. 8 órától, d. u. 2 óráig megtudhatók.

Nagyvárad, 1895. szeptember hó 12.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Janky József, s. k. Dr. Sarkadi Lajos s. k.
elnök. titkár.

Kérődző állatok forgalmi korlátozása.

A földmivelési miniszter értesítette a törvényhatóságokat, hogy az első ausztriai helytartóság a kérődző állatoknak Arad, Bács-Bodrog, Baranya, Békés, Bihar, Borsod, Csongrád, Esztergom, Fehér, Győr, Heves, Krassó-Szörény, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Somogy, Szabolcs, Temes, Tolna, Torontál, Veszprém és Zala megyékből, továbbá Arad, Zombor, Baja, Szabadka, Ujvidék, Pécs, Nagyvárád, Székesfehérvár, Győr, Kecskemét, Temesvár, Verseck, Pancsova, Hódmezővásárhely és Szeged városokból Alsó-Ausztria területéről való bevitelét megtiltotta. Mindazonáltal ezen törvényhatóságok vérszemes községekben egészséges szarvasmarha Bécs-Szent-Marxra levágás céljából, az előirt egészségügyi szabályok betartásával megengedve. A szarvasmarhák legkésőbb a legközelebbi szombaton.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. szept. 12.

Budapest, szeptember 12. I. Készárúüzlet. Buzát ma bőven kínáltak, a vételkedv korlátolt volt és lanyha irányzat mellett 3.000 q. hazai buza kelt 15 krral olcsóbb áron vásároltak.

Tiszavidéki 1000 q. 82 k. 6.55 frton. Idegen buzában 1000 q. szerb buza 76.8 k. 5.35 frt. Rozs irányzata bányadt ára 2 1/2 — 5 krral hanyatlott ára 5.57 1/2 — 5.60 frton. Budapest.

Tengeri irányzata változatlan és csekély forgalmu. II. Határidőüzlet. Külföldről ismét olcsóbb árjegyzések érkeztek, de mindazonáltal nálunk az irány inkább szilárd, miután gazdáink az olcsó árak miatt tartózkodók az eladással.

Előfordult kötések: buza őszre 6.28—6.31 frt. rozs őszre 5.66—5.69 frt, tengeri szeptemb—októberre 5.28—0.00 frton, zab őszre 5.62—5.63 frt, káposzta-repce szeptemberre 9.55—9.65 forinton. Zárlatkor maradt: buza őszre 6.27—6.28 frton, rozs őszre 5.70—5.71 frton, tengeri szeptre 5.41—5.43 frton, zab őszre 5.70—5.71 frton, káposzta-repce szeptemberre 9.60—9.65 forinton.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. szeptember 13-án

Magyar aranyjárdék 4%	122.—
Magyar koronajárdék	99.66
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	103.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	111.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.25
Italméresi jog megváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	158.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	149.—
Osztrák járadék papírban	100.75
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	122.25
Osztrák korona járadék	101.25
1860. osztr. államsorsjegyek	155.—
Osztrák-magyar bankrészevény	1065.—
Magyar hitelbank részvény	488.50
Osztrák hitelintézet részvény	409.90
Osztrák-magyar államvasuti részvény	403.50
20 frankos arany (Napoleon d'or)	957.—
Német birodalmi márka	59.05
London vista	120.70
Paris vista	47.70
20 márkás arany	11.82

Szerkesztői üzenet.

V. J.-nek. Igaza van! Nem a mostani szalárdi jegyzőt mondatták le, hiszen az csak néhány hónap óta van ott, hanem az elődjt, K. J., akit azonban anyakönyvvezetőnek nem neveztek ki. Maradt még azért a kinevezettek között elég; a felsoroltak csak példaképpen voltak említve.

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérlet 6. sz. VI. Kis bérlet 6. sz.

Páros. Páros.

Szombaton, 1895. szeptember hó 14-én,

ERNANI

Opera 4 felvonásban. Irta: Piave. Zenéjét Vedri. Fordította: Egressy Béni.

Holnap vasárnap, 1885. szeptember hó 15-én Délután fél 4 órakor, leszállított helyárrakkal, bérletszűnetben

a karszemélyzet jutalomjátékául:

A Két Champagnol

Bohózat.

Este 7 órakor, rendeshelyárrakkal, bérletszűnetben

Itt először:

A pataki lányok

Dankó Pista népsziműve.

Az előadás kezdete 7, vége fél 10 órakor.

Eladó szőlőajtványok.

Janky József nagyvárad szőlőtelepéről — az idei **összel** átadandó, mintegy 25 ezer

gyökeres fásajtványok

eladók következő fajokban: **bakator, erdei jubfark, kadarka, olasz riszling, sárfehér Oportó** borfajok, továbbá a legnemesebb **bőventermő fehér és piros Chasselas** és **muskotály** csemege fajok.

Ára ezrenként 120 frt, száza 13 frt.

Csak tökéletesen összeforrt dús gyökérszerű példányok adatnak ki.

Előjegyzéseket és megrendeléseket mielőbb kérem hozzám juttatni.

Tisztelettel

Janky József.

(234) 4-10

ÉRTESETÉS.

„LLOYD“ kávéház megnyitása!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, miszerint

Nagyváradon, Kossuth-utca sarkán

a „KERESKEDELMI CSARNOK“ ujonnan épült palotájában,

a mai kor igényeinek megfelelőleg berendezett

kávéházamat,

mely a budapesti elsőrangú kávéházak mintájára

HÖLGYEK RÉSZÉRE KÜLÖN SZALONNAL

rendeztetett be. **ma, f. hó 14-én este, HANZA MISKA zenekarának közreműködésével ünnepélyesen megnyitom.**

Mindennemű hideg étkek, valamint a legjobb minőségű italokról, nemkülönben a legpontosabb és gyors kiszolgáltatásról gondoskodtam.

Uj vállalatomat a n. é. közönség sz. pártfogásába ajánlva, maradtam

kiváló tisztelettel

KAIN JAKAB.

(236) 1-1

Ujdonságok!

Ujdonságok!

AZ 1895-IKI ŐSZI IDÉNYRE UJDONSÁGOK!

A legegyszerűbbtől a legfinomabb minőségig

 BLOUSOK

és pedig 1 frt 50 krtól 18 frtig. — Különösen figyelemre méltók:

Leányka ruhák és felöltők feltűnő nagy választékban,

kitűnő izlésű

kézi munkák és legújabb ruhadiszek,

melyeknek megtekintésére kéri a n. é. közönséget

FREYBERGER ALBERT,

Nagyvárad, Fő-utca, Bazar-épület.

(229) 3-10

Nagy választék!

Nagy választék!

Elvemhez

hűen

eladom kizárólag a legjobbat, legolcsóbb szabott árak mellett, u. m.

egy téli kabátot valódi perzsiáner gallérral	20	frt,
„ őszi felöltőt	10	„
„ férfi öltönyt	14	„
„ fiu öltönyt	8	„ 50 kr.
„ gyermek öltönyt	4	„ 50 „

Mind jótállva, tiszta gyapjuszövetből!

Legnagyobb választék!

Pontos és őszinte kiszolgálás! (231) 2-10

Meg nem felelő árak kicseréltetnek!

Alapított
1845-ben.

NEUMANN M.

Alapított
1845-ben.

férfi-, fiu- és gyermek ruha áruháza **NAGYVÁRADON,**

CSAKIS Kishídő, Léray-palota.

Raktárak a monarchia minden nagyobb városában!

Czégem hasonnevű czégekkel össze nem tévesztendő!